

Henrik Gustafsson
Naturskydd och tillsyn
Naturavdelningen
036-395234

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Angerdshestra prästskog i Jönköpings kommun

Beslut

Länssstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Angerdshestra prästskog, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och återställa naturtyperna äldre talldominerad sandbarrskog, skogbevuxen mosse, barrblandsumpskog och bäckmiljö
- bevara biologisk mångfald knuten till dessa naturtyper
- ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom:

- att effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- begränsning av gran i talldominerad sandbarrskog
- återställning av hydrologi
- att skogbevuxen mosse, barrblandsumpskog och området kring bäcken, efter hydrologisk återställning, i huvudsak lämnas för fri utveckling
- restaurera en mindre tallplantering till naturskog
- att en befintlig stig genom reservatet underhålls och hålls öppen

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länssstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länssstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Angerdshestra prästskog
Areal	19,2 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Jönköping
Socken	Angerdshestra
Lägesbeskrivning	0,5 km väster om Angerdshestra kyrka
Fastighet	Angerdshestra 1:1
Fastighetsägarkategori	Svenska kyrkan (Skara stift)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Angerdshestra prästskog är en äldre talldominerad sandbarrskog. Stora delar av skogen växer på sandmark men i området finns även skogbevuxen mosse. Området kring Hägnabäcken, som rinner längs reservatets östra gräns, är delvis sumpskog med gran, tall, klibbal, björk och asp. Skogen i reservatet är överlag gammal och har höga naturvärden. Flera tallar som är äldre än 200 år finns i naturreservatet. I området har hittats flera arter som indikerar att skogen är viktig för bevarande av biologisk mångfald. Bland annat är den rödlistade svampen korktaggsvamp funnen i området. Skogen är dessutom en flack och trevlig strövskog och det går en stig genom reservatet.

För mer information om området och dess naturvärden hänvisas till skötselplanen.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av träd eller buskar.
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning.
3. bedriva täkt av något slag.
4. anordna upplag av något slag.
5. dika eller utföra annan åtgärd som negativt påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden.
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Undantag gäller jaktorn.
7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för hämtning av fällt vilt med mindre fordon på fastmark och för skogstransport på fastmark 10 meter in från den östra gränsen enligt beslutskartan (föreskriftsområde A7).
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn.
9. anlägga väg, led, bro eller spång.
10. plantera in för området främmande arter, eller individ från ortsfrämmande population.
11. använda bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringssämnen.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas inom hela eller delar av naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet enligt Naturvårdsverkets anvisningar
2. uppsättning och underhåll av en informationstavla i anslutning till stigen
3. underhåll av befintlig stig genom reservatet
4. åtgärder i tallskogen som efterliknar en för området naturlig brandregim, i första hand naturvårdsbränningar och de säkerhetsarrangemang som då krävs och i andra hand avverkning av gran m.m.
5. hydrologisk återställning genom igenläggning av dike och torvtäkt
6. naturvårdshuggning/-avverkning och/eller naturvårdsbränning i tallungskogen (föreskriftsområde B6)
7. bekämpa för området främmande arter, eller individ från ortsfrämmande population

8. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

C. *ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM RESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM RESERVATET*

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål, träd eller buskar eller delar av träd eller buskar.
2. plocka eller samla in mossor, lavar eller vedsvampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält.
3. samla in insekter med fällor som dödar
4. gräva upp växter
5. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B och som preciseras i fastställd skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av ledningar och vandringsled. Vid insamling av enstaka växt- eller djurexemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält bör fynden rapporteras till Länsstyrelsen och/eller Artdatabanken.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Undantag från föreskrifterna gäller för kalkning i vatten.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Bakgrund

Angerdshestra prästskog avverkningsanmäldes till Skogsstyrelsen år 2008. Området naturvärdesinventerades samma år och Skogsstyrelsen klassade då området som nyckelbiotop och objekt med naturvärden. Länsstyrelsen påbörjade arbetet med att långsiktigt skydda Angerdshestra prästskog i juni 2008. Diskussioner med markägaren inleddes och överenskommelse om avgränsning träffades.

I juli 2008 fick NAI Svefa i uppdrag att göra en värdering av området samt förhandla om ersättning. I juli 2008 beställdes en fastighetsrättslig utredning från Lantmäteriet. Lantmäteriet fick även i uppdrag att mäta in gränsen.

Under hösten 2008 utförde NAI-Svefa en värdering av området. Värderingen var klar i oktober 2008. I september 2008 var den fastighetsrättsliga utredningen klar och under våren 2009 mättes gränsen in av Lantmäteriet och var klar i juni 2009.

Under 2010 prioriterades området av Länsstyrelsen att ingå i Naturvårdsverkets så kallade Sveaskogspaket, vilket innebar att markägaren erbjöds mark av Sveaskog som ersättning för den mark som blir naturreservat. Naturvårdsverket inledde under åren 2010/2011 diskussion om bytesmark med berörd markägare. Bytesmark lämplig för båda parter gick inte att finna och förhandling om inträngsersättning återupptogs. I februari 2012 gav Länsstyrelsen NAI Svefa i uppdrag om att uppdatera värderingen. Avtal om ersättning med markägaren tecknades i april 2013.

Samråd enligt 25-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jönköpings kommun.

Förslag till beslut och skötselplan skickades 2012-10-31 på remiss till Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning SGU, Skogsstyrelsen, Jönköpings kommun och föreningar aktiva i och kring Angerdshestra. Sakägare förelades att samtidigt inkomma med synpunkter.

Svar inkom från SGU och Jönköpings kommun. SGU lämnade synpunkter på formuleringar av jordartsgeologi i skötselplanen. Jönköpings kommun tillstyrker bildande av naturreservatet. Jönköpings kommun har även lämnat synpunkter kring reservatets storlek och avgränsning vid Hägnabäcken där kommunen anser att det borde varit en bredare zon kring bäcken för att få en mer ändamålsenlig ekologisk kantzon. Kommunen lämnar även detaljsynpunkter kring skötselplankartan, önskar hänvisning till parkeringsplats samt lämnar förslag till framtida samråd vid skötseln av reservatet.

Synpunkter kring jordartsgeologitexten i skötselplanen har beaktats samt delvis utformningen av skötselplankartan. Reservatets storlek och avgränsning är motiverat under rubriken bedömning. Synpunkter kring skötseln av området lämnas till skötselenheten på Länsstyrelsen.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med de av riksdagen beslutade miljömålen. Naturreservatsbildning av Angerdshestra prästskog bidrar till miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Myllrande våtmarker" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Angerdshestra prästskog är en värdefull talldominerad sandbarrskog med inslag av myrmark samt barrblandsumpskog kring Hägnabäcken. Naturreservatsbildning av Angerdshestra prästskog prioriteras i enlighet med den plan och strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. 2006, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg). Angerdshestra prästskog är inom värdegrupp två och bedöms ha högt naturvärde på beståndsnivå vilket innebär stor mängd och hög kvalitet av bland annat gamla och grova träd. Större delen av området är dessutom av, den vid långsiktigt skydd prioriterade, naturtypen sandbarrskogar. I stort sett all skogsmark inom naturreservatet, inklusive bäckmiljön, är av Skogsstyrelsen klassad som nyckelbiotop eller område med naturvärde. Äldre skog är värdefull som livsmiljö för ett flertal arter av mossor, lavar, svampar, insekter och fåglar. Ett par rödlistade arter samt flera arter som indikerar på skogar med höga naturvärden är funna i området.

Angerdshestra prästskog ligger i ett stråk med isälvsediment som sträcker sig från Hökensås höjdområde i sydöstra Skaraborg och söderut genom västra Småland. Detta område ligger inom bränningslandskapet västra Småland och Hökensås (Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges

skyddade skogsområden år 2012-2022. Bakgrund, analys och genomförande. Meddelande 2012:13). Detta område är mycket viktigt för stationära arter med behov av varm, öppen sand. Det är också prioriterat med bränning i anslutning till tallskogar i skyddade områden, som fortfarande kan fungera som spridningscentra för vedlevande, brandgynnade arter i västra Småland.

Inte långt ifrån Angerdshestra prästskog ligger Källenas naturreservat som också är en äldre tallskog på sandig mark. Det finns även en handfull nyckelbiotoper inom ett par kilometers radie från Angerdshestra. Angerdshestra prästskog tillsammans med omkringliggande värdefulla skogsområden bedöms ha goda möjligheter att bevara biologisk mångfald på lång sikt.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk och exploatering. För att bevara områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel där effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas. I en yngre tallplantering ska det ske naturvårdande huggningar/röjningar och/eller naturvårdsbränning för att skapa en grund som kan utveckla hela Angerdshestra prästskog mot en naturskog. Inom små delar av reservatet ska hydrologisk återställning ske. Den stig som går genom området ska skötas och vara gångbar. I enlighet med ovan ska Angerdshestra prästskog därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara en talldominerad sandbarrskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Även reservatets storlek och avgränsning har prövats enligt 7 kap. 25 § MB och den avgränsning som är gjord bedöms tillräcklig för att uppnå syftet med reservatet. Syftet med reservatet rör sandbarrskog, mosse och sumpskog. Syftet med reservatet är inte att skydda Hägnabäcken med en ekologisk kantzon. Det är bara en liten del av Hägnabäcken som går genom reservatet och Hägnabäcken är inte heller ett utpekat värdefullt vattendrag. Syftet med naturreservatet är att bevara bäckmiljön med barrblandsumpskog innehållande bl.a. äldre klibbal kring Hägnabäcken och för detta ändamål är avgränsningen tillräcklig.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 26 juli 2013 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten den 4 juli 2013, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 25 juli 2013.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Henrik Gustafsson varit föredragande, har även tf. enhetschef naturskydd och tillsyn Charlotta Urberg deltagit.

Anneli Wirtén

Henrik Gustafsson

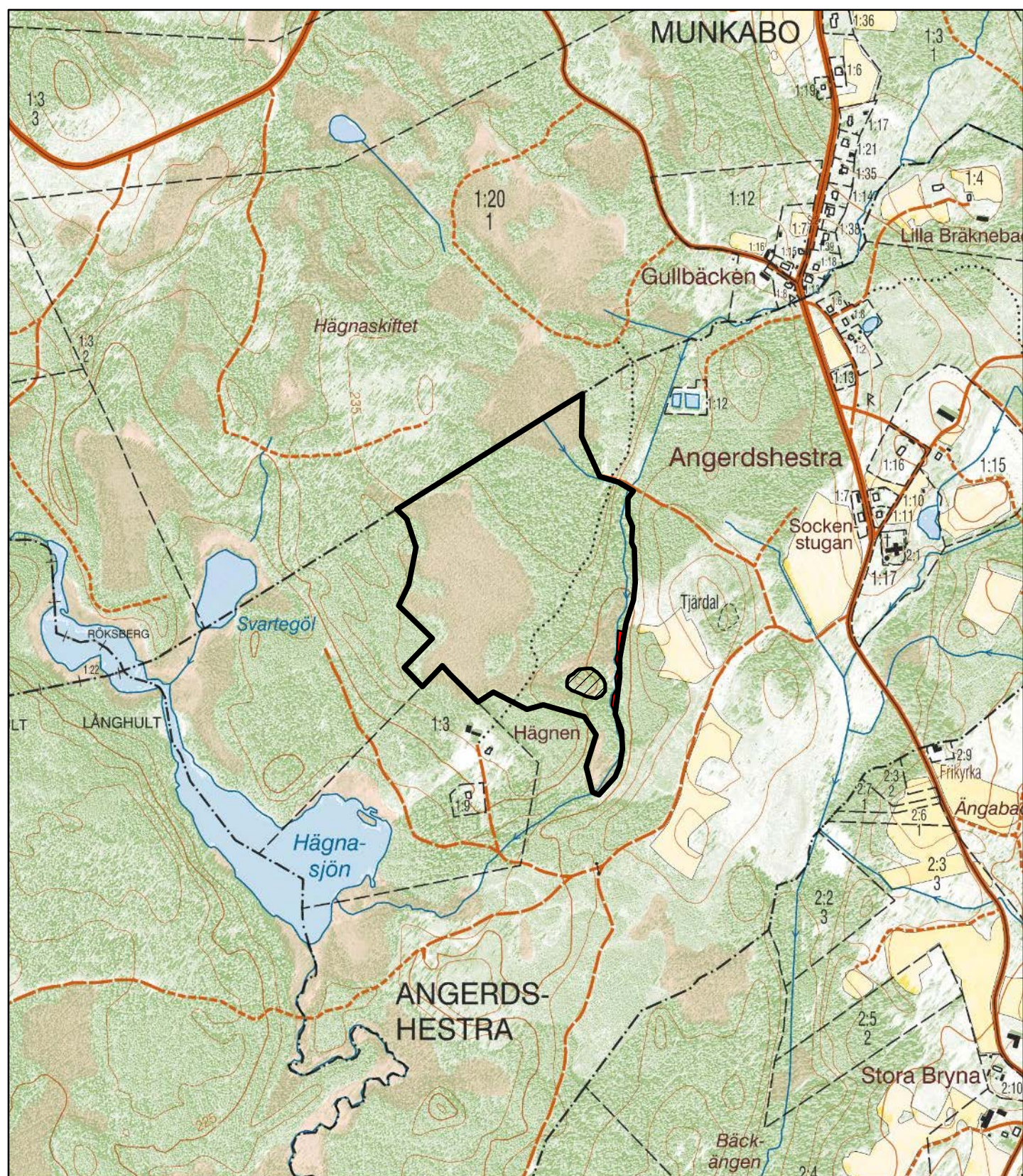
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreservatet Angerdshestra prästskog

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2013-06-25, dnr 511-366-2012

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- Föreskriftsområde A7
- Föreskriftsområde B6

© Lantmäteriet

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

1:10 000

Skötselplan för naturreservatet Angerdshestra prästskog i Jönköpings kommun

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	3
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	3
2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI M.M.	4
2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING	4
2.4 VÄXT- OCH DJURLIV	5
2.5 FRILUFTSLIV	5
2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR	5
2.7 KÄLLHÄNVISNING	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR RESERVATET	6
3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN	6
3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER	6
3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER	9
3.4 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	9
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	10
4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	10
4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	10
5. BILAGOR	10

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2013 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering.

Vid frågor om skötsel av naturreservat, kontakta Länsstyrelsen
telefon växel: 036-39 50 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och återställa naturtyperna äldre talldominerad sandbarrskog, skogbevuxen mosse, barrblandsumpskog och bäckmiljö
- bevara biologisk mångfald knuten till dessa naturtyper
- ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom:

- att effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- begränsning av gran i talldominerad sandbarrskog
- återställning av hydrologi
- att skogbevuxen mosse, barrblandsumpskog och området kring bäcken, efter hydrologisk återställning, i huvudsak lämnas för fri utveckling
- restaurera en mindre tallplantering till naturskog
- att en befintlig stig genom reservatet underhålls och hålls öppen

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Angerdshestra prästskog
Skyddsform	Naturreservat
Areal	19,2 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar Myllrande våtmarker Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Jönköping
Socken	Angerdshestra
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel
Mittpunktskoordinater	N 433900 - E 6392300 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	0,5 km väster om Angerdshestra kyrka
Fastighet	Angerdshestra 1:1
Markägarkategorier	Svenska kyrkan (Skara stift)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skogsmark	13,7 ha
Skogsimpediment	5,5 ha

Naturtyper		Natura 2000-habitat	
Talldominerad sandbarrskog	9,5 ha	Västlig taiga (9010)	9,5 ha
Tallskog (ungskog)	0,3 ha	Ej habitat	
Barrblandsumpskog	3,3 ha	Ej habitat	
Myrmark	6,0 ha	Skogsbevuxen myr (91D0)	5 ha

2.2 Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Angerdshestra prästskog ligger på Sydsvenska höglandet. Området är relativt flackt med högsta och lägsta punkt på 237 respektive 222 meter över havet. Naturreservatet angränsar i väster till ett stråk med isälvsediment som sträcker sig från Hökensås höjdområde i sydöstra Skaraborg och söderut genom västra Småland. Jordarterna utgörs av sandig morän och i sankta områden av torv. Berggrunden utgörs av grå och röd gnejs och Angerdshestra ligger inom det stråk av gnejs som återfinns i västra delen av Jönköpings län. Inom reservatet finns två skogbevuxna myrmarker. I anslutning till den östra gränsen finns en mindre bäck, Hägnabäcken, som mynnar i Hägnasjön. Området ligger inom Nissans huvudavrinningsområde.

2.3 Historik och markanvändning

Angerdshestra kyrka uppfördes år 1669 i liggande timmer. I samband med uppförandet av kyrkan revs det medeltida tempel som låg på samma plats. Vissa av de medeltida stockarna återanvändes till den nya kyrkan och inskriptioner i några av dessa har daterats till 1200-talet. Skogen som tillhör kyrkan är med på en historisk karta från år 1807 då en rågångsförrättning genomfördes av lantmätare Jonathan Montelin. I förrättningen anges att rågången mot Stora Bryna fastställdes redan år 1738. Hur länge kyrkan förfogat över skogen är okänt. Det är också okänt hur markanvändningen sett ut i området men med tanke på att det ligger en tjärdal inte långt ifrån reservatet så kan man anta att skogarna i området historiskt sett varit hårt brukade. Däremot så har det varit ett sparsamt nutida brukande då stora delar av skogen idag är 140 år eller äldre och flera träd är äldre än 200 år. Det finns inga registrerade fornlämningar i området.

Både generalstabskartan från år 1885 och ekonomiska kartan från år 1954 visar på samma naturtyper i området som idag. Området är dock mer tätvuxet nu och en förklaring till det kan vara att det förr i tiden var vanligt med slätter på myrmark och hållande av betesdjur i skogen.

2.4 Växt- och djurliv

Angerdshestra prästskog karaktäriseras av en äldre talldominerad sandbarrskog, en anslutande bäckmiljö med barrblandsumpskog och skogbevuxen myr.

Sandbarrskogen är genomgående äldre med flera grova tallar kring 200 år och några granar kring 175 år, ståendes i kanten mot den norra myren. Gamla grova tallar är värdefulla som boträd för rovfåglar och hackspettar, bl.a. spillkråka häckar i området. Skogen är gammal och hyser en art- och individrik hänglavsflora med stora förekomster av garnlav och inslag av talltagel. I kanterna mot myrmarken och bäckmiljön finns gamla senvuxna granar där gammelgranslav växer flera meter upp på stammarna. Även kattfotslav växer på dessa gamla granar. Andra arter som signalerar om en värdefull skog är grynig blåslav, samt kornig- och brunpudrad nållav. Spritt i hela området finns stående (torrakor) och liggande (lågor) död ved, vilken är av stor betydelse för ett flertal växter och djur. Även den rödlistade svampen svart taggsvamp har hittats i området. Svart taggsvamp finns i gamla skogar med lång trädkontinuitet och ett inte för tätt fältskikt. Historiskt har sandbarrskogar formats av återkommande bränder. Efter en brand brukar flertalet arter av både svampar, växter och insekter nyttja det tunna humusskiktet, samt den blottade sand och den döda ved som då skapas.

Bäcken som går genom reservatet heter Hägnabäcken och rinner från Munkabo ner till Hägnasjön. Kring bäcken växer en blandsumpskog med gran, tall, klibbal, björk och asp. Intill bäcken finns inslag av grova klibbalar som delvis växer på socklar. I området råder en hög och stabil luftfuktighet som gynnar en känslig moss- och lavflora. Några arter som visar på detta är stor revmossa, källpraktmossa, långfliksmossa, kattfotslav och korallav.

Myrmarken är mestadels bevuxen med gamla knotiga tallar. En tall åldersbestämdes till 210 år. På mossen växer typiska arter som ljung och klockljung. Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 Friluftsliv

Området ligger nära Angerdshestra och upplevs som orört och vildmarksartat. I området finns en befintlig stig och området är ett fint strövområde. Efter en eventuell naturvårdsbränning så kommer skogen under ett par år troligtvis att vara av mindre betydelse för friluftsliv för att sedan återigen spira av liv. Angerdshestra kyrka, 0,5 km öster om reservatet, är ett besöksmål. I kyrkan finns flera gamla inventarier, bland annat en träskulptur från 1400-talet. Vid kyrkan finns en parkeringsplats.

2.6 Bebyggelse och anläggningar

Reservatet korsas i södra delen av två ledningar.

2.7 Källhänvisning

Lantmäteriet. Historisk karta, rågångsförrättning år 1806 över

Angerdshestra komministers boställe.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.

SGU. Jordarts- och berggrundskartor

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar på Angerdshestra 1:1

Uffe Tecknare. Kyrkor i Jönköpings län, del 1. Rudan AB förlag, Huskvarna
1985

3. Mål och skötselåtgärder för reservatet

3.1 Övergripande mål med skötseln

Angerdshestra prästskog ska vara en biologiskt värdefull naturskog och

uppvisa de strukturer och arter som är typiska för naturtyperna

talldominerad sandbarrskog, barrblandsumpskog, bäckmiljö och

skogbevuxen myr. Skötseln i sandbarrskogen ska i första hand vara inriktad

på att efterlikna effekterna av en för området naturlig brandregim.

Barrblandsumpskogen, bäckmiljön och den skogbevuxna myren lämnas

efter hydrologisk återställning i huvudsak utan skötselåtgärder.

3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

SKÖTSELOMRÅDE 1 – TALLDOMINERAD SANDBARRSKOG 9,5 HA

Naturtyp: talldominerad sandbarrskog 9,5 ha

Natura 2000-habitat: västlig taiga (9010) 9,5 ha

Skötselområde 1 är en torr till frisk talldominerad sandbarrskog med lång trädkontinuitet. Tallarna är i åldern 80 till 200 år medan åldersspridningen för granarna är i ett något yngre intervall. Endast enstaka granar är äldre än 150 år. Föryngringen i området består idag nästan uteslutande av gran och björk.

BEVARANDEMÅL

Skötselområde 1 ska vara en biologiskt värdefull naturskog om 9,5 hektar

och uppvisa de strukturer som är typiska för talldominerade sandbarrskogar.

En talldominerad sandbarrskog präglas av stor åldersfördelningen hos träden, föryngring av tall, ett tunt humustäcke, blottad sand, stående och liggande död ved och en för naturtypen typisk artrikedom vad det gäller svampar, växter och insekter. Den naturliga störningsregimen för en

sandbarrskog är återkommande skogsbränder och skötseln av ett sandbarrskogsområde ska därför i första hand vara inriktad på att upprätthålla eller efterlikna effekterna efter en för området naturlig brandregim.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

För att uppnå syftet med naturreservatet så ska effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas. Den optimala skötseln är återkommande kontrollerade naturvårdsbränningar i intervaller om 30 till 60 år. Bränningen ska reducera humuslagret, möjliggöra föryngring av tall, begränsa gran, skapa en gles skog där marken blir solbelyst samt skapa viktiga strukturer som död ved och blottad sand. De i området äldsta tallarna mot den västra myren ska i möjligaste mån skyddas vid bränning för att inte äventyra deras överlevnad. All eventuell bränning ska föregås av noggrann planering och utredning samt omgärdas av nödvändiga säkerhetsarrangemang. Visar det sig inte möjligt att genomföra naturvårdsbränning så ska effekterna av en skogsbrand efterliknas. Gran ska då reduceras och punktbränningar genomföras. Syftet med detta är att skapa en gles skog som gynnar värmeälskande insekter knutna till tall samt att skapa sandblottor som gynnar flera arter samtidigt som tallföryngring då kan ske. För att uppnå detta kan det även vara motiverat att forsla ut enstaka granar ur reservatet alternativt bränna dem inom reservatet. Vid enklare punktbränningar kan det vara motiverat med tätare intervall än 30 till 60 år. Alla åtgärder ska göras så att det åsamkar så liten skada på marken som möjligt. Vid eventuell naturvårdsbränning bör uppföljning enligt Naturvårdsverkets riktlinjer vid naturvårdsbränning ske.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder, enligt ovan, i intervaller om 30 till 60 år.

SKÖTSELOMRÅDE 2 –	TALLUNGSKOG	0,3 HA
Naturtyp:	Tallskog	0,3 ha
Natura 2000-habitat:	Ej habitat	0,3 ha

Området utgörs av en sandkulle med en ca 25-årig planterad tallskog. Beståndet är inte röjt eller gallrat sedan etableringen vilket gör att det nu är tätt med många klena stammar. En ledning går igenom området.

BEVARANDEMÅL

Området ska på sikt, efter restaurering och löpande skötsel, vara en del av skötselområde 1 med dess bevarandemål och skötsel.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

Åtgärder ska genomföras som skapar en grund och förutsättningar för en naturskog med höga biologiska värden. Naturvårdande röjning/avverkning

som följs av eventuell naturvårdsbränning skapar goda förutsättningar för en skogsstruktur som sedan kan ingå i skötselområde 1.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- På sikt ingår området i skötselområde 1 med dess löpande skötselåtgärder.

SKÖTSELOMRÅDE 3 – BARRBLANDSUMPSKOG 3 HA

Naturtyp:	Barrblandsumpskog	3 ha
Natura 2000-habitat:	Ej habitat	

Området kring Hägnabäcken är till stora delar en barrblandsumpskog med gran, tall, björk, klipbal och asp. Genom skötselområdet går ett dike. Diket löper från den västra myren ner till Hägnabäcken i ett tidigare sankt område.

BEVARANDEMÅL

Barrblandsumpskogen ska vara hydrologiskt intakt, 3 hektar stor, och uppvisa för naturtypen typiska strukturer och arter. Trädslagen i skogen ska utgöras av en blandning av barr- och lövträd samtidigt som det ska vara rikligt med död ved. Vattnets påverkan på området ska fortsätta att vara den dominerande sköselfaktorn.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

Hydrologisk återställning genom att restaurera tidigare dikad mark.

SKÖTSELOMRÅDE 4 – SKOGSBEVUXEN MYR 6 HA

Naturtyp:	Myrmark	6 ha
Natura 2000-habitat:	Skogbevuxen myr (91D0)	5 ha

Skogbevuxen myr med flera tallar äldre än 200 år. På myren i nordväst ligger en torvgrav som eventuellt kan prioriteras för att däckas och på så vis låta myren återställas hydrologiskt. Eventuell däckning ska i så fall försiggå av en hydrologisk utredning som måste visa på att mark utanför reservatet inte påverkas. Sker en däckning kan det vattenmagasin som skapas nyttjas vid eventuell naturvårdsbränning i skötselområde 1. I kanten mot myren i norr växer äldre granar.

BEVARANDEMÅL

Skötselområdet ska vara 6 hektar och hydrologiskt intakt samt uppvisa för naturtypen typiska strukturer och arter.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

Eventuell hydrologisk återställning.

3.3 Friluftsliv och gränser

För anordningarnas placering, se karta bilaga 2b.

BEVARANDEMÅL

Naturreservatet ska markeras i fält. Besökare till reservatet ska kunna ta del av information genom en informationstavla. Befintlig strövstig kommer att hållas öppen.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatet ska markeras i fält enligt Naturvårdsverkets riktlinjer senast ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.
- En informationstavla med information om reservatets naturvärden och reservatsföreskrifter samt karta placeras vid stigen senast 1 år efter beslut om reservat.
- Träd som faller över befintlig stig kapas och flyttas till sidan av stigen.

3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När</i>
Gränsmarkering	Reservatets yttergräns	Ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.
Informationsskylt	Enligt bilaga 2b	Inom två år efter att beslutet vunnit laga kraft.
Naturvårdsbränning/brand-efterliknande åtgärder	Skötselområde 1	Löpande vid behov
Naturvårdande huggning av gran	Skötselområde 1	Löpande vid behov
Hydrologisk återställning	Skötselområde 3 och 4	Snarast om åtgärderna bedöms möjliga
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

4.2 Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Länsstyrelsens uppföljningsplan baseras på naturvårdsverkets riktlinjer för uppföljning av skyddade områden i Sverige.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Angerdshestra prästskog

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s fågeldirektiv och andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (försvunnen), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (missgynnad), DD (kunskapsbrist), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde).

Inventerat: det år som senaste fyndet registrerades.

Referens: ansvarig för registreringen

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s fågeldirektiv och andra arter av intresse.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Mossor			
Källpraktmossa (<i>Pseudobryum cinclidioides</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Långfliksmossa (<i>Nowellia curviflora</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Stor revmossa (<i>Bazzania trilobata</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Lavar			
Brunpudrad nållav (<i>Chaenotheca gracillima</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Gammelgranslav (<i>Lecanactis abietina</i>)		2008	Skogsstyrelsen
Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>)	NT	2008	Skogsstyrelsen
Grynig blåslav (<i>Hypogymnia farinacea</i>)		2008	Skogsstyrelsen
Kattfotslav (<i>Artonia leucopellea</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Korallav (<i>Sphaerophorus globosus</i>)		2008	Skogsstyrelsen
Kornig nållav (<i>Chaenotheca chlorella</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Talltagel (<i>Bryoria fermontii</i>)	S3	2008	Skogsstyrelsen
Svampar			
Svart taggsvamp (<i>Phellodon niger</i>)	NT	2011	Länsstyrelsen
Fåglar			
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	EU	2012	Länsstyrelsen

Källförteckning:

Artdatabanken 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010.

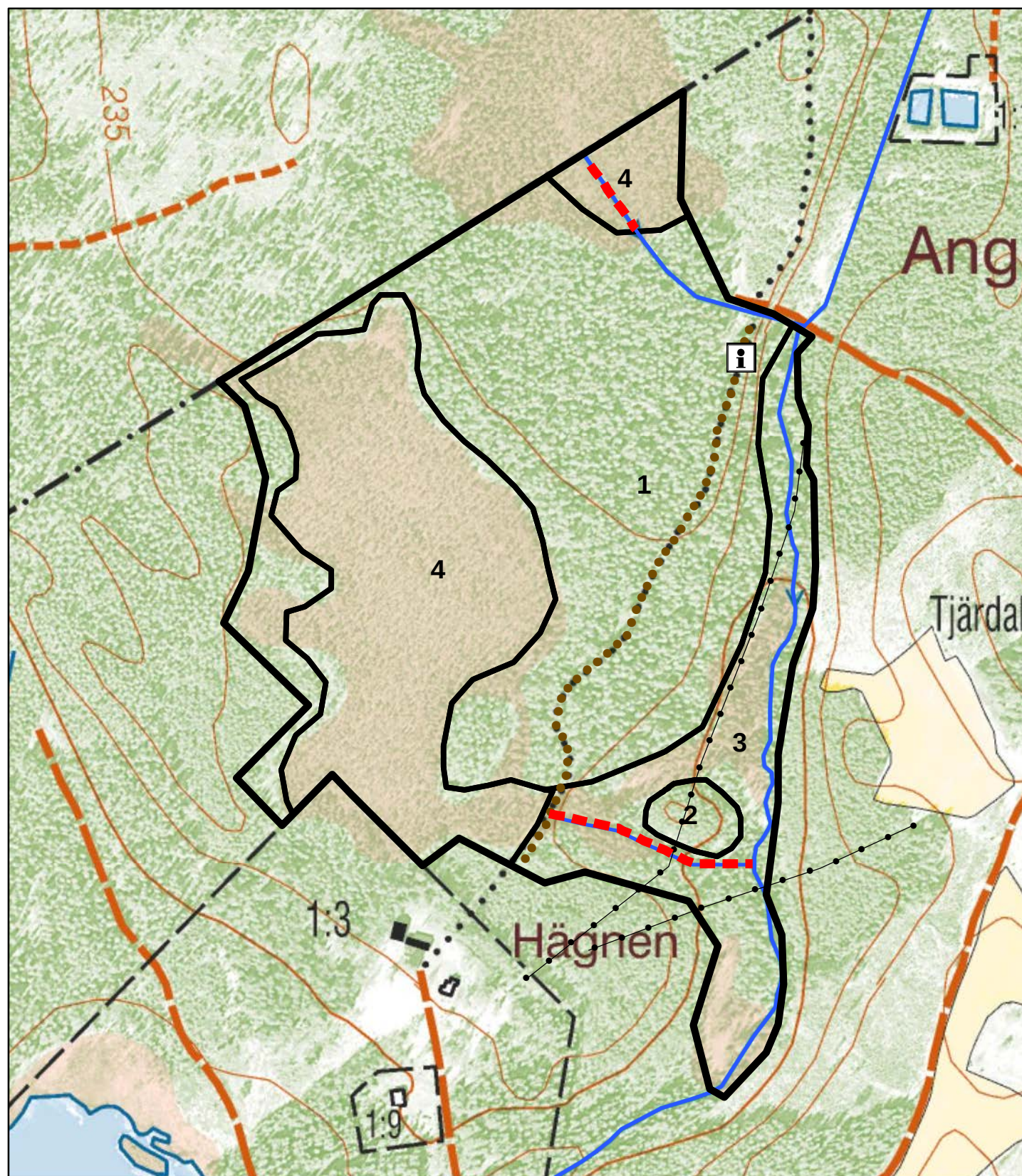
Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreservatet Angerdshestra prästskog

Bilaga 2b

Skötselplankarta/Karta för friluftsanordningar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2013-06-25 dnr 511-366-2012

Teckenförklaring

 Skötselområden

 Informationsskylt

 Ledning, ungefärlig sträckning

 Stig

 Eventuell hydrologisk återställning

1:4 000

© Lantmäteriet

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

